

Emotionele ontwikkeling kleuters gebaat bij gesprek over prentenboek

Kleuters krijgen complexe emoties als verlegenheid en jaloezie beter in de gaten als leerkrachten zich meer opstellen als meezer dan als voorlezer bij het lezen van prentenboeken, zo blijkt uit onderzoek van Aletta Kwant van de Rijksuniversiteit Groningen. Kwant ontwikkelde een specifiek voorleesprogramma en onderzocht welke prentenboeken het meest geschikt zijn voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kleuters. Dat prentenboeken een positief effect hebben op de taalontwikkeling van kleuters was al langer bekend. Aletta Kwant toont nu aan dit ook geldt voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van jonge kinderen. Voorwaarde hierbij is dat leerkrachten de juiste prentenboeken gebruiken en in staat zijn om hierover een gelijkwaardig gesprek met de kleuters te voeren.

Leerkracht moet vooral meezer zijn

De gangbare 'uitlokkingsstrategie' van vragen stellen door de leerkracht tijdens voorleessessies leidt niet altijd tot de juiste interactie tussen leerkracht en kinderen, aldus Kwant. 'Door zelf lezersreacties te geven plaatst de leerkracht zich als medelezer naast de leerlingen, wat een gelijkwaardiger gesprek oplevert,' verduidelijkt ze. Haar onderzoek heeft geleid tot zogenoemde 'sleutels' bij een set geselecteerde boeken, waarmee leerkrachten kunnen werken. Kwant: 'De lezersreacties van de leerkracht vormen hierbij de eerste aanzet tot een gesprek. Daarna helpen gespreksstimulerende aanwijzingen zoals vervolgvragen de leerkracht verder om in gesprek te gaan met de kinderen.'

Specifieke set boeken

Voor het onderzoek heeft een panel van experts eerst criteria ontwikkeld waarmee prentenboeken geselecteerd konden worden. Daarna analyseerde Kwant de inhoud van de boeken. 'De basisemoties, bang, blij, boos en verdrietig, bleken ruim vertegenwoordigd zijn,' vertelt ze. 'Daarnaast kwamen ook de meer complexe emoties als verlegen, jaloers en schuldig voor.' De resultaten van de analyse heeft Kwant vervolgens gebruikt bij de ontwikkeling van een voorleesprogramma met specifieke voorlees- en gespreksaanwijzingen voor leerkrachten.

Verskil bij complexe emoties

Met het nieuwe voorleesprogramma bleken met name complexe emoties beter herkend te worden. Bij de basisemoties was er eveneens sprake van een verschil tussen twee onderzochte groepen, maar dit verschil was niet significant. Kwant onderzocht de effecten van het ontwikkelde voorleesprogramma in 20 kleutergroepen op 19 verschillende basisscholen. De helft van de groepen volgde het reguliere programma; de andere helft kreeg het speciale voorleesprogramma aangeboden.

Meer informatie

Het onderzoek is gefinancierd door de Programmaraad voor het Onderwijsonderzoek, onderdeel van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek.

Aletta Kwant is in 2011 gepromoveerd op basis van dit onderzoek. Uitgeverij Eburon heeft het in de reeks van Stichting Lezen uitgegeven als boek met de titel 'Geraakt door prentenboeken. Effecten van het gebruik van prentenboeken op de sociaal-emotionele ontwikkeling van kleuters' (ISBN 9789059725751).